

# Ruzie in de kerk.

*Gerrit Houtman*

**In een kleine parochie heeft men bij gebrek aan een priester een pastorale werkster aangesteld. Hoewel zij niet in een mis kan voorgaan, verzorgt ze alternatieve diensten die zeer goed bezocht worden. Zelfs nog beter dan de officiële mis die om de zoveel tijd door een oude pastoor uit een andere parochie verzorgd wordt. Onlangs is er tussen het bisdom en deze parochie een conflict ontstaan en heeft men gevraagd deze alternatieve vieringen te stoppen, omdat ze niet in de lijn van de kerk liggen.**

In een streng protestantse kerk is de geliefde oude voorganger gestorven. Omdat de predikant al veertig jaar aan deze gemeente verbonden was heeft men geen ervaring in het zoeken en benoemen van een nieuwe voorganger. Bovendien is het een zelfstandige kerk zodat men op eigen voorwaarden een nieuwe predikant kan aanstellen. Daags na de begrafenis vindt er een interne machtsstrijd plaats. Twee grote families schuiven ieder een eigen kandidaat naar voren om de rol van de nieuwe voorganger in te nemen. Na een verbitterde strijd, waar veel kwetsende uitspraken van beide kampen over en weer vliegen, wint de grootste familie het en verlaten veel mensen van het andere kamp de gemeente.

In een evangelische gemeente heerst een strijd tussen verschillende mensen over de manier van samenkomen, de liederen en diverse theologische meningen. In plaats van dat men in een open sfeer de verschillen bespreekt komt er roddel op gang en ontstaan er misverstanden over de diverse uitspraken die mensen gedaan hebben. Er ontstaat zo'n kluwensfeer dat niemand nog weet waar men naar toe wilt.

Zomaar wat conflicten die ik tegen kwam, maar we kunnen ze aanvullen met voorbeelden uit elke andere kerkelijke kleur van streng conservatief tot uiterst vrijzinnig en van Russisch-orthodox tot nieuw-pinksteren. Hoewel elke kerk zijn eigen eigenaardigheden heeft en zijn specifieke problemen, wil ik ze toch onder één noemer plaatsen. Want elke christen belijdt dat we de eenheid moeten zoeken en elke christen stelt dat de liefde het centrale gegeven is binnen het geloof. Juist daarom is het vaak zo schrijnend om te zien dat geloven ook schade kan brengen en dat kerken ook een destructieve uitstraling op hun omgeving kunnen hebben.

## **Het grote waarom?**

Als we de kerkgeschiedenis overlopen zien we dat in elke richting en elke periode mensen elkaar pijn hebben gedaan. Vele christelijke voorgangers die met enthousiasme en vrucht voor hun kerk gewerkt hebben, zijn eenzaam en verbitterd gestorven. Kunnen we conflicten wel voorkomen? Is er een manier om niet teleurgesteld te raken en geen verwijdering te creëren?

Ik wil in ieder geval een aantal oorzaken aanwijzen die vandaag spelen en tegelijk daarmee een uitweg tonen. Omdat ik geloof dat de christelijke kerk van vandaag wel open, dynamisch en sterk kan zijn. Dat conflicten niet het laatste woord hoeven te hebben en dat elke kloof tussen mensen overbrugd kan worden. En dat ontmoediging niet vanzelfsprekend is.

## **De menselijke behoeften**

Mensen die gelovig worden nemen hun behoeften mee de kerk in. Gekoppeld aan deze behoeften hebben ze ook de verwachting, dat hieraan tegemoet zal worden gekomen. Tot geloof komen, Christus leren kennen roept zoveel hoop op bij mensen dat ze denken dat binnen de christelijke gemeenschap al hun oude pijn genezen gaat worden. Hoewel veel van deze verlangens en verwachtingen niet haalbaar zijn, zijn ze op zich wel terecht.

Laten we eens naar drie fundamentele behoeftes kijken:

### **ERKENNING**

Hoewel ieder mens graag erkenning wil, is het voor sommigen een oude pijn uit hun jeugd. Ze zijn altijd bekritiseerd en kregen nooit waardering van hun ouders. Is het dan vreemd dat als hun voorstellen of mening nu weer niet de aandacht krijgen, ze zich dubbel gekwetst voelen? Alsof God alsnog de autoritaire opvoeding uit hun jeugd legitimeert?

### **LIEFDE**

Ieder mens is op zoek naar liefde: erbij mogen horen, aanvaard worden zonder dat je je eerst moet bewijzen. De liefde die men bij God ervaart wil men echter ook tussen andere christenen voelen. Vooral als men niet uit een warm nest komt en men geen warme relaties in de jeugd heeft gekend. Wanneer men zich genegeerd voelt of afgewezen voelt, krijgt men weer de indruk: Ik ben het niet waard dat men van mij houdt of ik faal weer om de liefde te verwerven.

### **HEELHEID**

Als iemand intens met God omgaat en zeker wanneer hij pas tot geloof gekomen is, ervaart hij de ontmoeting met God als heelheid. Alle gebrokenheid die hij tot nu toe heeft ervaren wordt opgeheven. Hij ervaart de verzoening voor zijn fouten als iets totaals en hoopgevend. Vaak is alles zo klaar en duidelijk dat men het gevoel heeft op alle vragen een antwoord te hebben gevonden. Na verloop van tijd ontdekken velen dat de realiteit zowel in het eigen leven, als in de omgang met anderen en in de omgang met God niet altijd zo eenvoudig is. Wanneer men hier goed in begeleid wordt, zal men niet teleurgesteld blijven maar leren groeien naar deze ervaren heelheid. Heelheid in God ervaren en toch ook de dagelijkse gebrokenheid onder ogen zien is geen gemakkelijke opgave. Het is daarom best begrijpelijk dat mensen hun teleurstelling gaan projecteren op andere christenen of hun kerkgemeenschap. Met alle conflicten van dien.

### **Uitwegen?**

Als de behoeftes dan zo begrijpelijk zijn en we conflicten in de kerken als vanzelfsprekend gaan zien omdat we allemaal mensen zijn, is er dan een uitweg?

Ik denk dat we als kerk drie wegen onophoudelijk moeten opgaan en ontwikkelen. Wegen die we niet altijd perfect zullen bewandelen maar die de enige manier zijn om weg te groeien van

teleurstelling en vervreemding. Beter nog ik geloof dat dit wegen zijn die problemen, verschillen en conflicten kunnen omvormen tot groei en volwassenheid. Zodat we er sterker uitkomen en op een hoger niveau belanden.

## **Het groter zien**

De eerste weg die we moeten gaan is wat afstand nemen van het conflict of probleem in het heden en het leren zien binnen het grote kader van tijd en ruimte. We moeten ons gaan verbinden met de kerk van alle eeuwen en plaatsen. We zijn slechts een schakel binnen een groot geheel. Het is zoals verzetstrijders in de tweede wereldoorlog die hier nog lang moesten wachten tot ze bevrijd waren van de Duitsers en zich toch al verheugden en moed pakten uit de overwinningen van de geallieerden in andere landen.

Je eigen kerk of gemeente als onderdeel zien van het grote geheel voorkomt dat je de dingen als absoluut gaat stellen. Kleine gesloten groepen geven vaak het meest problemen omdat er geen correctie of invloed van buitenaf mogelijk is. Kleine groepen dienen er dus voor te waken dat men zich niet afsluit of isoleert. De heelheid en de grote waarden die men in de kerkelijke gemeenschap zoekt, kunnen we alleen ontdekken als we het geheel weer zien. Alleen de totale kerk van Christus kan iets bevatten van de lengte en breedte van de liefde van Christus (Ef 3:18).

Het breder en groter zien betekent dat ook alle andere kerken hun waarden hebben. God houdt van veelkleurigheid en wil niet op één enkele manier gediend worden.

Oog hebben voor de geschiedenis van de kerk en de ervaringen van andere christenen voorkomt dat we gefixeerd raken op het 'nog niet' van het heden. God werkt anders met tijd dan wij. Wij willen nu erkenning, nu volwassenheid en nu resultaat zien op ons werk.

Aan grote veranderingen en zelfs opwekkingen gaan verborgen groei, wijsheid en volhardend gebed vooraf.

## **Je aanbod stellen**

De tweede weg is je actief ten dienste stellen van anderen.

Teleurstelling en onvrede leiden vaak tot een onduidelijke opstelling. Beter is het om van je teleurstelling te leren en na te denken over je aanbod naar anderen. Als mijn aanbod niet gezien wordt of zelfs wordt afgewezen, hoe komt dat dan? Is het een kwestie van tijd en moet ik leren om geduld te hebben en intussen verder te groeien in mijn bekwaamheid? Of gaat er iets mis met de communicatie van mijn aanbod. Het is verleidelijk om van je aanbod een soort schild te maken waarachter je je eigen persoon verbergt. Bij problemen of conflicten hebben we allemaal de neiging om onszelf onkwetsbaar te maken. Wat we echter moeten doen is het omgekeerde. Bij een conflict dienen we ons juist kwetsbaar en open op te stellen. Ons hart en onze motivaties laten zien.

Ons aanbod moet gekoppeld zijn aan een nederige houding van de ander te willen dienen en niet om erkenning te ontvangen. Want het kan zijn dat de ander ons afwijst omdat men niet echt ervaart dat het ons om 'geven' gaat, maar om 'ontvangen'.

Het kan ook zijn dat we ons aanbod moeten bijstellen. Dat we ons niet langer moeten vastklampen aan een positie of vertrouwde taak. Maar dat we het avontuur moeten zoeken en kijken of er andere mogelijkheden zijn die beter bij ons passen.

Tenslotte doordat we actief ons aanbod stellen en op de ander gericht zijn, voorkomen we apathie of dat we ons door anderen genegeerd of in de steek gelaten gaan voelen. We zijn dan niet meer bezig met onze benadeling of minderwaardigheid maar richten onze energie op het geluk en de nood van de ander.

### **Vooruit zien**

De derde weg en misschien wel de belangrijkste. De kerk van vandaag zal zijn aanpak drastisch moeten wijzigen willen we onze taak in de 21e eeuw kunnen vervullen. Wanneer we met heimwee naar vroeger blijven kijken komen we er niet. Vroeg of laat zullen jongeren ons aan de kant zetten; niet omdat ze onze wijsheid niet willen, maar omdat we hen geen hoopvolle visie voor de toekomst geven. Hoewel de boodschap van hoop en redding hetzelfde blijft, zal de verkondiging moeten veranderen. Persoonlijk geloof ik dat de kracht van de kerk van de toekomst zal liggen in haar relaties. In een wereld waarin relaties onstabiel en weinig duurzaam zijn, zullen mensen op zoek gaan naar duurzame relaties waar men geborgenheid en bevestiging zoekt. De kerk van Jezus Christus biedt een antwoord van trouw en zekerheid. Zij laat geen mensen vallen en legt de lat niet te hoog. Door ons als gemeente te willen specialiseren in onze waarheid en eigen doctrines missen we de boot. Laten we mensen in de kou staan en geven we niet de warmte van Christus door.

### **Droom**

Ik droom van een kerk met brede deuren en een warme temperatuur.

Brede deuren, zodat iedereen binnen kan komen, welke achtergrond men ook heeft en in welke situatie men ook leeft. Een warme temperatuur zodat iedereen zich er warm onthaald voelt en iedereen kan meegenieten van liefde en aandacht.

Maar ook een klimaat dat uitdaagt en verfrist, waar mensen van binnenuit gaan veranderen en een verlangen krijgen om die mensen te worden zoals ze oorspronkelijk bedoeld zijn.

En het zal veel wijsheid en alertheid van de toekomstige leiders vragen om de balans tussen de warme sfeer en de positieve uitdaging levendig te houden.

### **Literatuur:**

- *En plein publique, de samenleving van morgen en de kerk van nu* , Govert Buijs en Tymen van der Ploeg (red.) uitgave van Boekencentrum ICS 2005
- *Welles, nietes - omgang met conflicten* A.H. Blok, T.J. van der Ploeg en A.D. Senf (red.) ICS-cahiers Boekencentrum 2000